WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 245. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ЛИСТОПАДА 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 27, 1953. No. 245. VOL. LXI.

СТІВЕНСОН БОРОНИТЬ ТРУМАНА

ВІН ПРОТИ „НАКЛЕПІВ" У ПОЛІТИЧНІЙ БОРОТЬБІ; БАЖАЄ, ЩОБ З ГІДНІСТЮ ВИЧИЩЕНО „АҐЕНТІВ САТАНИ, ЯКИЙ ЗМАГАЄ ОПАНУВАТИ СВІТ"

Алентавн, Джорджія. — Переможений демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон, промовляючи до обох палат стейтової леґіслятури, заявив, що теперішній республіканський уряд президента Айзенгавера не може довго урядувати при допомозі „обіцянок, зволікань, паралічу і наклепів". Він твердив, що теперішні республіканці стараються затримати владу при допомозі „червоної сорочки", подібно як їхні попередники робили це впродовж цілого покоління при допомозі „кривавої сорочки". (Це був натяк Стівенсона на роки після громадянської війни 1864 р., коли республіканці були довший час при владі). Згадуючи про наклепи в політиці республіканців, Стівенсон боронив бувшого президента Геррі Трумана, твердячи, що Труман, як ніхто інший з живих американців, спричинився до того, щоб пізнати правдиве обличчя комунізму і щоб оборонити благословенну волю людства". Стівенсон не проти того, щоб викривати червоних аґентів в урядових установах. „Викорінюйте геть аґентів того сатани, що змагає до панування над світом", казав Стівенсон. Але він проти метод, якими послуговуються в цій акції. „На любов неба, робіть це з достойністю, об'єктивністю, справедливістю і з кращим мотивуванням, як тільки з партійною заїлістю, яка послаблює ЗДА в їх смертельній боротьбі проти того зла, що облягає світ". Стівенсон твердив, що теперішній уряд послуговується „оскаржуванням при допомозі підозріння і засудом при допомозі оскаржування". „Урядувати при допомозі зволікання вирішення всіх важливих справ, казав Стівенсон, це замало". Стівенсон пригадав, що під час виборчої кампанії президент Айзенгавер обіцяв народові „нову моральність", але теперішні його співробітники послуговуються в своїй боротьбі такою зброєю, яка послаблює становище Америки в світі та зменшує почуття відповідальности серед американського народу. Стівенсон твердив, що уряд Айзенгавера „взяв від сен. МекКарті меккартизм, і це є „кінець великого хрестоносного походу!" Президент Айзенгавер недавно заявив, що гасло боротьби проти комунізму — не буде головним гаслом під час виборів 1954 року, але голова Крайового Комітету Республіканської партії Голл заявив, що це гасло таки буде провідним мотивом найближчих виборів. „А вони з мене сміялися, казав Стівенсон, коли я під час минулорічних виборів говорив про двоголового слона". (Слон — це символ Республіканської партії). Промову Стівенсона проти республіканців слухали не тільки обидві палати стейтової леґіслятури, але також коло 10,000 народу, що стояв перед будинком стейтового Капітолю. „Її надавали через дві телевізійні станції і 39 радіовисилень в стейті Джорджія.

МекКарті обвинувачує Трумана в допомозі підозрілим комуністам

Ню Йорк, Н. Й. — Сенатор Джозеф Р. Мек Карті відповідав бувшому президентові Геррі Трумановi через ті самі телевізійні й радіові станції, через які промовляв Труман. Він твердив, що бувший президент сприяв і заохочував до шкідливої діяльности не тільки запідозреного в шпигунстві Геррі Декстера Вайта, але й інших запідозрених у шпигунстві осіб. Мек Карті твердив, що Труман — „плазував перед комуністами". Уряд бувшого президента Трумана відповідальний за всі ті небезпеки, перед якими стоять тепер ЗДА. Продаючи своїх приятелів ворогові цієї держави, бувший демократичний уряд відповідальний за те, що американський нарід мусить тепер угинатися перед великими податками, і що молоді американці мусять служити при війську. Сенатор МекКарті заявив, що він не погоджується з Айзенгавером, що гасло боротьби проти комуністичних аґентів у ЗДА не може бути головним виборчим гаслом у виборах 1954 року „Нечесний, жорстокий й неприємний це факт, — казав МекКарті, але він мусить бути виборчим гаслом у 1954 році". Цього гасла не було б потрібно, коли б „обидві партії були об'єднані в боротьбі проти комунізму". Але вони не об'єднані в цьому питанні, найкращим доказом чого є те, що бувший президент Труман, „обвинувачує тих, які борються проти комунізму. Коли американський нарід погодиться з Труманом, то він може позбутися мене при найближчих виборах" — казав МекКарті. Хоч теперішній уряд багато робить в боротьбі проти комуністичних аґентів, але він ще не закінчив своєї праці в цій ділянці, бо ще й досі знаходяться на державній службі Джан Пето́н Дейвіс.

ПРОФ. Л. ДОБРЯНСЬКИЙ ВИЯСНЮЄ ВІЙСЬКОВИКАМ НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СССР

Вашинґтон. — Голова УК-Комітету, проф. Лев Добрянський з Джорджтавнського університету, виголосив 19-го листопада в авдиторії цього університету перед 352-ою т. зв. головною квартирою військового управління типу „А" доповідь на тему: „Економія совєтської сфери". Доповіді слухало понад 50 полковників, майорів та нижчих старшин, які належать до тієї групи. Першу частину своєї доповіді присвятив професор Добрянський народам, що впали жертвою совєтсько-російського імперіялізму, з'ясовуючи проблеми населення, географію тощо. В другій частині доповіді він виснив совєтський господарський колоніялізм, звертаючи увагу на такі факти, як постійний відплив сирівців та півфабрикатів у північні області Совєтського Союзу та властивої Росії, без відповідної рекомпенсати для тих країн, з яких ті добра загарбується. Опісля в дискусії виявилось, що слухачі були відносно мало ознайомлені з національними проблемами Совєтського Союзу і з усією проблематикою поневолених неросійських народів, бо більша частина їхніх питань відносилась власне до цих проблем. При цьому цікаво, що під час дебат підкреслювано окупаційну політику ген. МекАртура в Японії, як взірець евентуальної американської військової політики в подібних інших випадках, себто встановлювання та поступове унезалежнювання місцевих крайових урядів. Підкреслювано теж ролю еміґрацій.

АНГЛІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА НА БЕРМУДАХ

Королева Єлисавета II і її чоловік, князь Единбурґу, виходять в товаристві губернатора Бермуд, сер Александра Гуда (ззаду), із старовинного парляменту після того, як королева Єлисавета промовляла до найстаршого в британській імперії бермудського автономного законодатного тіла. Єлисавета є першою з-поміж британських монархів, що відвідала цей острів, починаючи свою піврічну подорож по країнах британської спільноти народів.

Г. К. ЛОДЖ ЗАКЛИКАЄ СОВЄТИ ПРИПИНИТИ ПІДРИВНУ АКЦІЮ В ЗДА

Об'єднані Нації, Н. Й. — Найкращий спосіб змінити публічну американську опінію у відношенні до Совєтів, — це припинити підривну акцію проти правління З'єдинених Держав, — заявив в Об'єднаних Націях головний репрезентант ЗДА, Генри Кебот Лодж. Це він заявив у своїй промові під час дебати над совєтською пропозицією „зменшити міжнародне напруження" прийняттям совєтських резолюцій про роззброєння, заборону атомової зброї і осудження пропаґанди на „користь нової світової війни". Андрей Вишинський скаржився минулого тижня, що американська преса переповнена протисовєтськими матеріялами. У відповідь на цей закид Г. К. Лодж пригадав „пропаґанду ненависти", що її плекає совєтська влада в усіх ділянках совєтського життя: у пресі, в кіні, театрі і школі. „Коли б хтонебудь захотів видавати в Москві маленьку газетку, яка сказала би дещо приязного про З'єдинені Держави, то — думаю — він не пережив би і шість годин, тоді як смішний „Дейлі Воркер" появляється тут кожного дня". Генеральна Асамблея, пригадував Лодж, має у своєму архіві чимало резолюцій проти пропаґанди ненависти. Резолюцій більше непотрібно, зате потрібно доброї волі Совєтів дотримати те, що вже було рішене." Ми не зневірились, казав американський делеґат. — Ми все ще маємо надію. Віримо, що прийде день, коли припиниться ця кампанія ненависти з-поза залізної завіси. Але вона ще не припинилася і як довго вона триває, не маємо, як тверезі чоловіки й жінки, іншого вибору, як тільки ствердживати цей факт". Французький делеґат пригадав, що таку саму резолюцію зголошувано кількакротно вже в минулому часі, і тому заапелював до Вишинського, щоб він забрав назад свою резолюцію. Перуvіянський делеґат говорив про совєтську політику „муки і небезпеки" і про потребу „змінити клімат у Москві". У відповідь на всі арґументи комуно-сателітський делеґат Білоруси Кузьма Кіселльов торочив про те, що „керівні кола" З'єдинених Держав змагають до „панування над світом".

Секретар летунства проти звільнення Радуловіча з військової служби

Вашинґтон. — Секретар летунства Гаролд Е. Талботт видав розпорядження не звільняти з військової служби ляйтенанта летуна Міла Й. Радуловіча, якого мали звільнити лише з тої причини, що його батько й сестра мають симпатії до комунізму. Військова команда довідалася, що батько передплачує комуністичний часопис, а сестра пікетувала разом з комуністами. Проти самого ляйтенанта Радуловіча не було жадних закидів. Розпорядження секретаря летунства звучить: „Це є згідне з інтересом національної безпеки — затримати ляйтенанта Радуловіча в резерві летунства ЗДА. На мою думку, він не є небезпечний". Радуловіч має 27 років, і тепер студіює на державний кошт як військовий ветеран. Боронячись проти роблених йому закидів, він заявляв, що не відповідає за членів своєї родини, бо не може сам собі їх вибирати.

Ґрінґлес заявив, що шпигунська сітка Розенберґа можливо діє ще й досі

Ню Йорк, Н. Й. — Дейвид Ґрінґлес, який відбуває 15-річну кару ув'язнення за приналежність до шпигунської сітки Джуліюса Розенберґа, зізнав перед постійною Сенатською Слідчою Підкомісією в Ню Йорку, що шпигунська сітка, яку зорганізував був страчений на електричному кріслі Розенберґ, можливо діє ще й досі. „Коли я працював на дослідній роботі в Армії в 1949-1951 роках, то Джуліюс просив мене, щоб я дав йому інформації про те, над чим працюю" — заявив він у своїх писаних для підкомісії зізнаннях. Ґрінґлес зізнав також, що Розенберґ викрав був секретний льонт, що його виніс з фабрики в ручній валізі, в якій приносив снідання. Інший свідок Джозеф Левіцки, який ручився за Розенберґа, коли той хотів влаштуватися на працю в Сиґналізаційному Корпусі, відмовився зізнавати, користаючи з п'ятої поправки до конституції. Полковник Волтер Е. Лоц із Вашинґтону заявив, що цей льонт Розенберґ міг винести в малій валізочці, бо він має 10 цалів завдовжки, його діяметер становить від 4 до 5 цалів, а вага від двох до трьох фунтів. Армія опублікувала відомості про той льонт після битви в Бельгії в зимі 1944-45 р. Можливо, що Розенберґ викрав цей льонт ще перед цією битвою.

ЩЕ ПРО „СОВЄТСЬКІ МЕНШИНИ" У ВАШИНҐТОНСЬКІЙ ҐАЗЕТІ

Вашинґтон. — „Вашинґтон Повст" з 19-го листопада надрукував довшого листа проф. Миколи Чубатого, редактора „Українського Квартальника" на тему заторкуваних в тій ґазеті раніше „совєтських меншин". Автор листа погоджується з редакційним твердженням, що ці проблеми „скомпліковані", але додає, що їх „тенденційно ще більше затемнюють російські професори й політики для добра „святої російської імперії". В дальшому проф. Чубатий виснює проблему Київської держави, „як найвчаснішої форми української культури", зв'язаної з Заходом. В дальшому проф. Чубатий виснює проблему Київської держави, та походження первісної назви „Русь", що не має нічого спільного з Московією. „Своєю культурою і духовістю Київ завжди був частиною Европи, а Москва — частиною Азії..." — твердить автор листа, покликаючись на таке твердження й самого російського письменника. — Пригадуючи часи української державности та українського самовизначення в 1918-1919 рр., проф. Чубатий полемізує з політикою Америк. Комітету та російських еміграційних „непередрішенців", зокрема з Керенським та його однодумцями, які політично „спали впродовж минулих 35 років" і яким ще й досі сниться єдина неподільна російська імперія. На закінчення автор листа твердить, що коли Американський Комітет йтиме по лінії тих цілком нереальних снів, то може з'єднати собі популярність в колах збанкрутованих російських імперіялістичних еміґрантів, але він „ніколи не об'єднає представників націй Совєтського Союзу для боротьби проти Совєтської Росії — найзапеклішого ворога Америки." До того листа додає Редакція газети ще свої виснення, головно щодо назв Русь, Україна та Московія, і на закінчення повторює свої попередні редакційні твердження, що „політичну долю українського народу, — після сподіваного повалення большевизму, повинні визначити самі українці, а не американці або американські росіяни чи американські українці".

Населення Бермудів з захопленням вітало королеву

Гемілтон, Бермуди. — Населення Бермудів з захопленням вітало королеву Єлисавету II та її почет. Із 38,000 мешканців острова мабуть не було ні одної особи, яка не бачила б королеви, що у відкритому повозі, запряженому білими кіньми, переїхала помалу 15 миль, оглядаючи його 9 церков і два містечка. Коли на летовище прибув літак королеви, то між першими, що її вітали, були американський полковник летунства і морський капітан, командувачі двох американських баз на Бермудах. Королева відчитала на урочистому засіданні бермудського парляменту спеціяльне звернення, в якому підкреслила свою радість з приводу відвідин „першого мого заморського парляменту". Всі школи й установи на Бермудах закрито було на два дні. Перед відлетом до Джамейки королева нагородила орденами, між іншими, пілота літака, шофера і візника, що її везли.

Рада Безпеки ОН висловила догану Ізраїлеві

Об'єднані Нації, Н. Й. — Не зважаючи на протести жидівських офіційних і неофіційних кол, Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла резолюцію з гострою доганою Ізраїлеві за збройний напад на прикордонне йорданське містечко Кібію, де згинули 53 араби. Ця резолюція перейшла 9 голосами, при чому Совєти й Ливан стрималися від голосування (всіх членів Ради Безпеки є 11). Представник Ізраїлю безпосередньо передтим був на авдієнції у державного секретаря ЗДА Дж. Фостера Доллеса у Вашинґтоні, і Рада Безпеки чекала на його приїзд літаком із Вашинґтону. Єдина зміна, яку зроблено в первісному тексті резолюції, це був додаток, в якому сказано, що голова комісії в справах перемир'я у Палестині, генерал Беннікє, має у своєму звідомленні, що його повинен предложити за три місяці, взяти під увагу також безпосереднє порозуміння, якого осягнуть Ізраїль і Йордан в переговорах, що їх тепер пропонує перевести Ізраїль. Зрештою, в резолюції Ради Безпеки говориться тільки про поширення згаданої комісії Об'єднаних Націй для нагляду над непорушністю перемир'я між Ізраїлем і його арабськими сусідами, і поручає обом сторонам входити в прикордонні умови для припинення інцидентів. Зате в цій резолюції не сказано нічого про широку політичну конференцію між Ізраїлем і арабськими державами для остаточного встановлення державних кордонів, і саме відсутність такої постанови є предметом найгострішої критики збоку жидів.

Французький прем'єр-міністер жадатиме від парляменту заяви довір'я

Париж. — Наприкінці дебати у парляменті про політику Франції в Европі, прем'єр-міністер Ляніель зажадає від парляменту проголосувати заяву довір'я теперішньому урядові. За конституцією Франції таке голосування може відбутися найшвидше в 24 години після зголошення внеску. Коли б парлямент відмовив довір'я урядові, він був би розв'язаний і були б розписані нові вибори. Тому, що за кілька тижнів відбудуться у Франції вибори нового президента республіки, члени парляменту напевне не захочуть ускладнювати державної ситуації ще й урядовою та парляментарною кризою. Прем'єр Ляніель сказав, що він заявить під час конференції на Бермудах з президентом Айзенгавером і прем'єром Черчилом, що Франція готова ратифікувати европейський оборонний пакт під трьома умовами: 1. що спершу прийде до французько - німецького порозуміння у справі Зарщини, 2. що між 6-ма державами европейської політичної спільноти і Англією будуть затіснені зв'язки і 3. що Англія і ЗДА залишать в Европі свої війська так довго, як цього вимагатиме міжнародна ситуація. Ляніель заявив, що Франція ратифікує пакт про европейську армію „в найближчих місяцях". Прем'єр Ляніель і міністер закордонних справ Бідо зажадали від уряду й від парляменту спрецизованих доручень щодо становища, яке вони мають займати на конференції трьох західніх великодержав на Бермудах. Ляніель сказав у своїй парляментарній промові, що він „не має заміру їхати на Бермуди і заступати думку міністрів, які звели б себе до ролі обсерваторів".

Великий шпигунський процес у Фінляндії

Гельсінкі. — У столиці Фінляндії розпочався шпигунський процес проти 8 осіб, оскаржених у добуванні і передачі „чужинецьким державам" таємних матеріялів. Хоч в акті обвинувачення не говориться, про які саме держави мова, проте загально відомо, що 6 підсудних відповідають за свою шпигунську діяльність на користь Совєтів, а два — на користь Швеції, при чому шведських шпигунів причеплено до процесу згодом. Совєтські шпигуни, за національністю фіни, головним чином передавали Совєтам світлини летовищ, портів та різних військових споруд. Між підсудними є військовики й цивільні, а також одна жінка, дружина обвинуваченого сотника, що, як мати малолітніх дітей, не перебувала у слідчій в'язниці.

Канада дозволяє Ґузенкові свідчити

Ню Йорк, Н. Й. Канадійський міністер закордонних справ Б. Пірсон заявив на обіді в Об'єднаних Націях, що канадійський уряд дозволить переслухувати бувшого шифрувальника совєтської амбасади в Канаді Ігора Ґузенка. Але, з огляду на безпеку Ґузенка, який тепер живе під прибраним прізвищем в провінції Онтеріо, члени Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки мусять виїхати до Канади, бо інакше Канада не зможе забезпечити його особі безпеку. Пірсон заявив, що в минулому американське Федеральне Бюро Інвестиґацій і Колівська Канадійська Кінна Поліція співпрацювали в боротьбі проти підривних елементів, і він вірить, що ця співпраця буде продовжуватися. Джан Фостер Доллес заявив, що він не вірить у поголоски, які були появилися в щоденнику „Торонто Стар", немов би на Конресовій комісії говорено про те, що Пірсон належав до тих урядових осіб, які видавали комуністам державні таємниці. Канадійські політичні кола обурені з приводу того, що Сенатська Підкомісія знову просить про дозвіл на переслухування Ґузенка, і вважають, що ця комісія дбає не так про одержання нових відомостей від Ґузенка, як про те, щоб очорнити й скомпромітувати секретаря закордонних справ Канади — Лестера Б. Пірсона.

● **Англійський економіст** Колін Клерк оголосив на сторінках „Менчестер Ґардіян" статтю, в якій заповідає, що в З'єдинених Державах вибухне в половині найближчого року гостра господарська криза, яка доведе до нової депресії з 6 до 7 мільйонами безробітних. — Клерк запевняє, що американський промисел випродукував вже тепер стільки товару, що на нього нема збуту. Редакція названого великого англійського щоденника не погоджується з автором, але каже, що може він має „більший дар передбачування економічного процесу".

Західня Німеччина забороняє пронацистську пропаґанду

Бонн. — Канцлер Аденауер вирішив зголосити в західньо-німецькому парляменті закон про заборону „всякого роду публікацій, призначених для поширення національ - соціялістичних ідей і цілей". Ця заборона включатиме також пронацистські часописи та фільми. В урядових колах виринув сумнів, чи така заборона не перечитиме конституційній ґарантії свободи друку і слова. Тому можливо, що уряд внесе відповідну поправку до конституції.

ЗАПОВІДЖЕНО ТРЕТІЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ДОБРУС-у

Демократичне Об'єднання бувших репресованих українців з-під Совєтів в ЗДА (ДОБРУС) матиме в днях 28 і 29 листопада ц. м. у залі Бетговен Голл на 5 вул. в Ню Йорку свій 3-тій Загальний З'їзд. Він розпічнеться в суботу 28 листопада в 11 год. ранку Молебнем. В програмі з'їзду знаходиться також посв'ячення пропам'ятної таблиці в честь мільйонів жертв голоду в Україні, зорганізованого Москвою в рр. 1932/33. Будуть виголошені три доповіді: 1) доповідь голови Вільної Міжнародної Федерації Політичних В'язнів д-ра Я. Профоусна, доповідь голови СУЖЕРО Канади С. Підгайного й доповідь голови секції політичних в'язнів і каторжан Василя Гришка. Того ж дня, в суботу, в 8 год. вечора відбудеться в Бетговен Голл бенкет, під час якого виступить з програмою українських пісень співачка Ганна Шерей. В неділю будуть продовжуватись наради від 11 год. перед пол. Організаційна Комісія запрошує на свій З'їзд репрезентантів організацій і установ, а також їхніх кревних і знайомих.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** проведе свято подяки разом із своєю родиною в Авґусі, в стейті Джорджія. Президент відлетить з своєю дружиною літаком із Вашинґтону, по дорозі забере свою невістку з дітьми з Форт Беннінґу, а його син Джан прибуде до рідні пізніше, бо службові обов'язки змушують його залишитися на Свято Подяки при курені, якого він є командантом.

● **Комісар води, газу і електрики** в Ню Йорку, Домінік Ф. Падуано повідомив населення міста, що не потрібно буде обмежувати користування водою, якщо мешканці вживатимуть її ощадливо.

● **Бувшого віце-президента** Спілки Газових і Хемічних Робітників Чарлза А. Дойла депортовано до країни його народження Шотляндії за обвинуваченням у приналежності до комуністичної партії. Від 1948 року він перебував на острові Елліс, а до ЗДА прибув в 1923 року він перебував на острові

● **Російський комуністичний** уряд закупив за 150,000 долярів 6-ти поверховий дім при 68 вулиці в Ню Йорку для „бідного пролетаря" Андрея Вишинського, де він буде мешкати в 20 покоях з своєю родиною. Родина Вишинського складається з трьох осіб: його самого, жінки й доньки. В цьому домі є ліфт та всякі модерні влаштування.

● **Провідник Палати** Репрезентантів, Джозеф В. Мартин, заявив після двомісячного перебування в Европі, що Америка і далі мусить допомагати Европі в її озброюванні, бо така допомога — це найкращий засіб до миру.

В СВІТІ

● **В Ґвіяні, британській** колонії в Південній Америці, 5 прокомуністичних лідерів „народної проґресивної партії", що їх англійці арештували на основі винятковогo закону, введеного в цій країні, розпочали голодовий страйк протесту. Лідер тієї партії, кол. прем'єр Джаґан, який виїхав за кордон, заявив, що страйком його співпартійці протестують між іншим проти вживання англійцями важких бомбардувальників у „боротьбі проти народу в Кенії" (терористів Мав-Мав).

● **3.000 юнаків і молодих дівчат** з Західньої Европи маніфестували на німецько-люксембурському кордоні в користь европейської єдности. Вони носили вздовж кордону транспаренти з написом: „Ви приходите з Европи й залишитесь в Европі." Маніфестацію уладила Ліґа Европейської Молоді.

● **Лазар Каґанович, 60-літній** „старий большевик" і одинокий жид в теперішній раді міністрів СССР, колишній тесть Сталіна, дістав орден Леніна за високі заслуги для будови совєтської тюрми народів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіти і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВІТЛА І ТІНІ ВЕЛИКИХ МІСТ

Великі міста ,в яких скупчується й велика частина членів нашої американсько-української спільноти, мають не тільки свої яскраві світла, але й глибокі тіні. Одну з таких тіней, невідомо яку вже з черги, пережила метрополія Ню Йорку з кінцем минулого й початком цього тижня, коли ціла околиця впродовж кількох днів була під справжньою облогою густої мряки, змішаної з фабричним димом, порохом та всілякими хемічними випарами індустрії. Люди діставали біль голови, подразнення горла та очей і багато з них потребували лікарської опіки. Невідомо, чи ця мішанина туману з димом, яку названо „смоґ" через стягнення в одне слова „смовк" — дим і „фоґ" — густий туман, була безпосередньою причиною багатьох випадків смерти в тому часі або приспішення смерти в майбутньому, все ж таки лікарі й медичні товариства, включно з місцевою Академією Медицини, перестерігають перед цією новою загрозою, а представник Американського Товариства для поборювання пістряка при університеті Південної Каліфорнії заявив: „Ми створюємо велику небезпеку пістряка в повітрі над нашими великими містами, випускаючи в атмосферу всілякі роди димів і газів; постійно збільшувана кількість випадків пістряка легенів у великих містах в порівнянні з сільськими околицями вказує, що атмосфера може бути одною з головних причин цієї недуги".

Цю пересторогу мусить мати на увазі й загал нашого громадянства. Це цілком оправдане, що більшість наших людей скупчується по містах. В них бо є більші й кращі можливості заробітку, є ліпші можливості товариського життя в рідному середовищі та й більші життєві вигоди. Все це притягає наших людей, і свого часу, на початках масового переселення нових наших іміґрантів, в 1949-50 рр., ми були навіть свідками масової втечі до міст людей, які своє переселення завдячували фармерам і мали супроти них відповідні зобов'язання, як це було у випадку переселення до Меріленду.

Ця втеча до міст продовжується й до сьогодні, хоч в далеко меншій мірі, бо більшість вже вивтікала. Але тяжіння наших людей до великих міст тепер вже починає зрівноважуватись ще слабим, але помітним рухом з великих індустріяльних міст до менших міст із здоровішим кліматом. За останніх кілька років поважно збільшились наші громади в Колорадо, Арізоні та в деяких інших центральних і західних стейтах, а в пресі щораз частіше появляються заклики та поради ратувати своє здоров'я, а то й життя виїздом у ті стейти.

Це, звичайно, не є розв'язкою проблеми, бо тільки одиниці можуть залишити свої теперішні місця осідку та варстати праці у великих містах. Проте, ми маємо інші можливості подбати про своє здоров'я навіть в існуючих обставинах у великих містах. Насамперед треба пам'ятати, що здоров'я — це найбільший скарб і його не може зрівноважити навіть багатоциферне конто в банку. Добре відживлювання, максимальна гігієна вдома і при праці ,добрий відпочинок — все це потрібне для здоров'я і може в деякій мірі рекомпенсувати „тіні" великих міст. А коли мова про повітря, то й його небезпеку можна відповідно зменшити проходами в парках та виїздами з міст у вільні від праці дні.

Тепер ми в розпалі нашого „міського сезону" громадської праці, але останній „смоґ" в Ню Йорку та деяких інших більших містах пригадує нам обов'язок вже тепер подбати про відповідну підготову до вакаційного часу. Вже тепер треба думати про те, щоб якнайбільше нашої молоді й дітвори мали забезпечене приміщення в літніх таборах, і „Союзівка", вакаційно-відпочинкова оселя УНСоюзу біля Керґонксону при вступі в гори Кетскил, вже тепер повною парою приготовляється до нового сезону, розбудовуючи й вдосконалюючи приміщення, очищаючи ставок, приготовляючи приміщення для окремого дитячого табору тощо. Все це, якщо буде відповідно використане, допоможе нам перемогти, або бодай зменшити загрозу тіней великих міст, в яких нам судилося жити.

БІЛІ Й ЧЕРВОНІ „ВОЗЗ'ЄДИНИТЕЛІ"

Інформування західнього й американського політичного світу українськими науковцями та політиками про визвольні змагання та прагнення українського народу дуже непокоять білоросійських імперіялістів усіх мастей — від крайньо-правих монархістів до рожевих меншовиків. При кожній нагоді намагаються вони сфальшувати історію України і перекрутити сучасну дійсність під совєтами, щоб переконати американців у тому, що національного питання на території СССР не існувало й не існує, а що вигадали його „шовіністи-сепаратисти".

Занепокоєні тим, що американські політики з чимраз більшою увагою прислухаються до правдивих інформацій про Україну та її змагання, біло-московські імперіялісти поспішають запрягти до свого воза всіляких „націоналів". Вони дуже затурбовані тим, що „з певністю намічається небезпека, що політика вільного світу піде шляхом передрішення розчленування СССР . . ." Вони з лютою накидаються на голову Інформаційної Аґенції ЗДА п. Теодора Страйберта за його заяву про те, що головним ворогом З'єдинених Держав є не комунізм, а московський експансіонізм та імперіялізм. Що це таке? — кричать вони. — Катастрофічна помилка чи свідомо обираний шлях до катастрофи?

Одним з численних документів, якими намагаються біломосковські імперіялісти дезінформувати американців, є резолюція, прийнята на мітинґу т. зв. „націоналів-федералістів" і непередрішенців 11 жовтня ц. р. в Ню Йорку, що її в англійській мові розсилається політичним діячам ЗДА. Це, зазначено в резолюції, „початок роботи бльоку націоналів і непередрішенців у викриванні сепаратистів". В цій резолюції вони намагаються запевнити американців, що в Совєтському Союзі не існує національної дискримінації — отже, немає нищення і переслідування української культури, русифікації в найбільш розпаношеній формі і всілякого винищування всього, що є українське і до України приналежне.

А щоб певніше „набрати" довірливих американців своєю наскрізь брехливою писаниною, вони застрашують їх в такий спосіб: „Якщо ж вільний світ, обманутий дезінформацією про характер міжнаціональних відносин в СССР, піде фальшивим шляхом передрішення і розчленування (СССР — В. С-ко), не поспитавшись, що думають самі народи — всі народи об'єднаються (?!) навколо влади (совєтської — В. С-ко) для оборони своєї спільної батьківщини, як це вже не раз бувало в минулому".

Інакше ж кажучи, якщо американці не підуть з нами, російськими непередрішенцями та іншими власовцями, то червона армія, „керована ґеніяльним вождем усіх народів товаришем Маленковим" — дасть їм доброї прочуханки і навіки відіб'є охоту лізти в „совєтський огород" . . .

Про відсутність будь-якої національної дискримінації в Совєтському Союзі розписується на кожній сторінці, як відомо, й підсовєтська преса день-у-день.

У зв'язку з підготовою до святкування роковин Переяславської Ради 1654 року, написав велику статтю відомий історик Іван Крип'якевич. Не дає „старший брат" старенькому професорові спокійно померти — мусить він на схилі віку виписувати отакі, примірoм, безглузді речі: „Возз'єднання України з Росією сприяло розвиткові економіки України, бо економіка Росії була більш проґресивна (!?)" . . . „Маси українського селянства визволились з-під шляхетського панування і перейшли на становище вільних селян (!?)"... „Старшина й заможне міщанство дістали умови для повного розвитку своїх економічних сил у проґресивному (?) господарському укладі централізованої Російської держави"... І нарешті: „Возз'єднання з Росією створило найкращі умовини для всебічного розвитку України" . . .

Чи можна придумати ще більші нісенітниці, як оці, що їх нагородив старенький професор за московською указкою?

На тему того ж таки „возз'єднання" написав совєтський письменник Натан Рибак роман „Переяславська Рада", що його друга частина видрукувана в чч. 5-9 київського журналу „Вітчизна" за 1953 рік.

В абсолютній однозгідності з резолюцією московських непередрішенців, висланою до американських політиків, описує Натан Рибак „міжнаціональні відносини" в старій Україні. Совєтська московська критика цей роман дуже похваляє, бо є він „новим вкладом у висвітлення великої дружби та єднання братніх народів і викриває концепцію буржуазних націоналістів про якусь споконвічну ворожість між українським народом та його старшим братом великим російським народом".

Так само однозгідним з „непередрішенцями" є бажання Натана Рибака бачити український народ розсвареним і поділеним на ворожі табори. Як російські „непередрішенці" нацьковують малоросів на „шовіністів-сепаратистів", так само й Натан Рибак аж піниться, коли згадує про Мазепу, генерального писаря Виговського, полковника Тетерю, Лісницького, митрополита Косова та інших „буржуазних націоналістів".

Також до роковин „возз'єднання" переробив наново Корнійчук свою п'єсу „Богдан Хмельницький". Короткий перегляд цієї літературної фальшивки подавали ми в одному з попередніх чисел „Свободи".

Малоросійсько - московські „непередрішенці" в питанні міжнаціональних відносин в Совєтському Союзі ані на риску не відходять від генеральної лінії, визначеної в Кремлі.

В. С-ко

Вступайте в члени УНСоюзу!

I. Світ

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ

В роки революції українці Манджурії — а їх тут тисячі працювали на Східньо-Китайській залізниці — піднялися завдання збудувати власний будинок під клюб, школу та інші культурно-освітні потреби. Вся справа була переведена правлінням Українського Клюбу в Харбіні і з допомогою українців Зеленої України та всієї Манджурії. В пізніших роках під натиском червоних цей гарний будинок китайська адміністрація сконфіскувала, а клюб зачинила.

Українське життя занепало. Але старі члени Клюбу не покинули справи і протягом наступних років все старалися дістати будинок назад в свої руки. Це була не легка річ. Подавали скарги до китайського суду, зверталися до різних установ, витрачали гроші на адвокатів. Найбільше клопотів взяв на себе безплатно адвокат п. Пузанів. Це була довга й вперта боротьба ,що не давала, одначе, жадних наслідків.

У вересні 1932 р., після пам'ятних мукденських подій, коли почалася японсько-китайська мала війна і прийшло до заснування нової імперії — Маньджу-Ґо, українці вирішили скористати з нових умовин. Місцеві заходи давали певні надії, але їм бракувало солідного політичного підперття, бо до 1932 р. в Манджурії не було жадної офіційної української організації, крім церковної парафії.

Тому група українців-втікачів з Зеленої України звернулася до ген. В. Сальського, міністра УНР, з проханням підтримати їх морально. Перед тим український дипломат у Константинополі Мурський знайшов можливості встановити контакт з японцями. Цей контакт привів до персональних зустрічей ген. Сальського з японськими чинниками у Варшаві. В Манджурії вдалося знайти також добрі контакти. Все це разом привело до того, що радник Управи Південно-Манджурської залізниці був. міністер фінансів Сибірського уряду, І. А. Михайлів, сам родом з Кубанщини, зацікавився історією будинку Українського Клюбу. Управа цієї залізниці в ті часи мала величезні впливи в Манджурії і її рекомендаціям надавали поважного значення.

Ворожі нам чинники, як білі та червоні москалі, нічого не знали про наші клопоти, аж поки вони не увінчалися успіхом. Серед українців про всю цю справу знало лише кілька осіб, членів був. Політичного Центру, від імени якого й велися переговори.

Реґулярне листування з ген. Сальським та повна координація наших виступів з Европою привели до того, що японці зрозуміли нашу справу і визнали законність наших претенсій. Була тільки одна формальна перешкода: більшість членів Політичного Центру не мали прямого відношення до будинку і навіть не були членами Українського Клюбу. Тоді прийшло певне компромісове рішення справи.

Ця історія з клопотами довкола українського майна в Харбіні дуже повчальна. Вона свідчить про те, що, при добре скоординованій праці наших організацій в різних країнах, можна досягти не абияких успіхів, коли не мішати до неї особистих або вузькопартійних справ.

15 листопада 1933 р. японська військова місія в Харбіні оголосила в пресі меморандум, в якому говорилося про передачу майна б. Українського Клюбу в руки чотирьох членів української національної колонії. При цьому зазначалося, що означені особи зобов'язуються створити в скорому часі з представників української колонії сталий орган для управління згаданим майном, і що військова місія не відповідає ні за які непорозуміння які можуть постати в зв'язку з цим серед членів колонії.

Меморандум підписали начальник місії полковник Камацубара, б. п. д-р Д. Барченко та автор цієї статті.

Оголошення меморандуму викликало серед українців велику радість. Напередодні передачі будинку в наші руки редакція часопису „Манджурський Вістник" перетворилася на своєрідний штаб, що мав керувати цією акцією.

Від 15 листопада 1933 і аж до 14 червня 1935 р. будинком і всім майном розпоряджала спеціяльна адміністрація, створена з представників наших організацій: Союз Українських еміґрантів Зеленої України, УНГромади, Т-ва „Просвіти" та української парафії св. Покрови. Адміністрація складалася з чотирьох осіб із д-ром Д. Барченком на чолі.

Про діяльність цієї адміністрації та труднощі. які вона мала переборювати, говориться детально в книжці „Український Національний Дім в Харбіні", виданий там же в 1935 р. На жаль цієї книжечки розійшлася лише дуже незначна кількість тиражу, бо восени того року поліційна цензура сконфіскувала її за видрукування повного тексту японського меморандуму, який два роки перед тим вся преса вільно друкувала.

Понад два роки тяглися клопоти, щоб дістати книжку назад, хоча б з вирізаним текстом меморандуму, але через саботаж двох москалів в цензурі нічого з того не вийшло. Лише яких сто примірників вдалося розіслати по українських редакціях та організаціях в Европі й Америці. В 1943 р. ця книжечка була перевидана Океанічним Інститутом.

Український Дім став осередком українського життя в Манджурії. Там примістилися наші організації і відкрилася книгозбірня „Просвіти", що нараховувала понад тисячу книжок. Книгозбірня був. Українського Клюбу, що мала понад 3000 томів, на протязі майже десяти років переховувалася на приватному мешканні. Ця книгозбірня мала майже всі журнали та книжки, що вийшли в Україні перед першою війною, зокрема комплекти „Ради" та інших часописів.

Український Дім був збудований в національному стилі, на взір будинку Полтавського Земства, тільки не було на ньому ззовні й всередині жадних прикрас. Були в ньому великі кімнати та залі, велика сцена й фоєр, а в пізніших роках була добудована до нього церква. На третьому поверсі містилися кімнати „Просвіти", канцелярії організацій, кімната адміністрації будинку та редакції „Маньджурського Вістника". Будинок мав центральне огрівання. На широкому подвір'ї були майданці для розваг та стояв старий будинок з двома мешканнями. Також при вулиці був ще один маленький будинок, з ґаражем внизу, де колись містилася кооператива „Згода".

Все це майно оцінене було на 180,000 єн (за тодішнім курсом 2,80 єни дорівнювали 1-му америк. долярові). Адміністрація Дому в 1934 році плянувала зробити надбудову для готелю на 30-40 кімнат, але через те, що офіційного документу на право володіння українці від влади так і не дістали, проєкт цей не можна було здійснити.

В 1919-1924 рр. в будинку знаходились українська початкова школа та ґімназія, яку фінансували брати Шевченки. Фірма їх вела велике лісове підприємство, з двома лісовими концесіями на площі понад 700 кв. миль, із своїми залізницями та тартаками. Це мільйонове підприємство, як більшість манджурських фірм, збанкруту-

(Закінчення на стор 3-тій)

Ярослав Курдидик

ПЛАВАЮЧІ ЛЕТОВИЩА В АРКТИЧНІЙ СМУЗІ

Багато докладних описів появилося вже в американській пресі про Тюле в Гренляндії. Це не тільки найдалі висунене летовище на далекій півночі, але й найбільш вибагливо вивінувана людська оселя у цій білій пустелі. З рапортів знаємо, що там є не тільки летунські ґанґари й розбіжні, з яких можуть злітати всі типи літаків, але що там є великі склади пального, запасових частин до літаків і склад бомб, призначених для всіх стратегічних вимог і потреб. Щоб воякам уприємнити й урізноманітнити побут серед цієї білої монотонії — створено в Тюле такий комфорт, який може задоволити кожного. Там є все, почавши від читальні, руханкової залі, басейну для плавання, кіна й кінчаючи на барі та клюбі з різними розривками.

На Тюле підбій арктичної смуги не закінчився. В останніх роках американці намагаються опанувати дальші терени і створити там воєнні опірні пункти, які, на випадок конфлікту, були б передовими оборонними форпостами на півночі.

З летовищ на Алясці, Лябрадорі і в Канаді відбуваються вже тепер постійні летунські польоти для вправ одиничними літаками й цілими формаціями. Завданням літаків окремого призначення є втримувати постійний зв'язок з найдалі розміщеними на півночі радаровими та метеорологічними стаціями. На цих безлюдних білих просторах відбуваються постійно маневри арктичних військ, озброєних пристосованою до місцевих кліматичних умовин механізованою зброєю і забезпечених відповідною одежею.

В останньому повідомлено про використовування для стратегічних баз плаваючих крижанів-велетнів. У 1950 р., під час одного розвідчого польоту, відкрито великий масив плаваючої криги, площа якого мала коло 20 квадратових миль. Як було встановлено, ця крига є не арктичного походження, а прибилася до Арктики зі смуги, яку формувала солодка вода. Її поверхня досить рівна, вкрита зціпенілим льодо-снігом і підноситься на 25-35 метрів понад рівень моря. Кризі цій дано назву Т-1. Незабаром після того відкрито ще два подібні масиви криги, тільки трохи менші поверхнею, яким дано чергові назви Т-2 і Т-3. Ці два останні масиви підносяться на 50-60 метрів понад воду. Переведені досліди виявили, що вік цієї криги має більше як 1,000 років і вона постійно збільшується, через те, що до неї примерзає щораз більша кількість води. Коливання цих крижанів досить великі, а їхній радіюс обчисляють на 500-1000 миль.

Тому, що ці крижани не топляться, американці задумують відповідно використати їх. Вони можуть послужити не тільки, як дуже догідні плаваючі порти, але й як ідеальні бази для арктичних летунських з'єднань. Фахівці твердять, що крижани ці такі міцні, що їх важко було б знищити навіть сильним бомбардуванням.

І так розпочалося „заселювання" цих майбутніх плаваючих летовищ. Побудовано невеликі, але дуже поворотні моторові сани, випродукувано легку й еластичну одежу та взуття, які огріваються невеликою батерією, вагою одного фунта. Одним словом створено основні передумови для того, щоб на крижанах жити й працювати.

Всі члени цих перших експедиційних команд, звичайно, добровільці. Умови їхньої праці, хоч і в арктичній смузі, такі догідні, що зголосилося до цих команд більше охочих, як було потрібно.

Один дуже важливий фактор мусять брати під увагу „арктичні стратеги", а саме: всі ці три крижани ніколи не стоять на місці і тому вони повинні кожного дня звітувати головній команді про зміну свого положення. Морські течії пересувають крижани дуже часто у непередбаченому напрямі, від 2 до 10 миль на добу. Наприклад, карта показує, що крижан Т-1 , що його відкрито на початку 1950 р. і вперше „заселено", відплив від місця першого „постою" 600 миль на південь, а крижан Т-2 від місця свого першого „заякорення" знаходиться тепер на висоті північно-східнього залому Ґренляндії. Крижан Т-3, який відкрито в липні 1951 р., примандрував з півночі на південь, перейшовши трасу 450 миль, і тепер знаходиться недалеко Землі Франця Иосифа.

А тому, що на основі міжнародного права всі моря, за виїмком т. зв. територіяльних вод, є вільні, ніхто нікому не може ставити ніяких перешкод, коли хтось задумує „фортифікувати" плаваючу кригу.

Була колись така іронічна приповідка про замки, будовані на кризі. Тепер, однак, прийшов час, що й ця фантастична річ стає дійсністю. . .

Остап Тарнавський

РАПОРТ ІНСПЕКТОРА БРАВНА

(2)

Кордуля сентиментально-мрійним голосом обережно запитує:

— Не тужите за домом?

— Правду сказавши, ні! — відповідає Олена, а в її голосі є якийсь глибокий жаль і рішучість. — Бо й за чим тужити, — додає після хвилини мовчанки. — У мене вже там нікого нема рідного, та й життя мені там не було.

Кордуля знає, що вона скаже далі: чоловіка вивезли і він пропав; ніякої надії на те, що колинебудь повернеться. Він знає навіть більше: вона зовсім не полька, хоч такою в таборі пишеться. Ба у неї навіть ненависть до поляків за те, що в'язнили її чоловіка ще до розподілу Польщі внаслідок останньої війни. Але йому цікаво говорити з Оленою і він питає:

— А, які у вас пляни?

— О, пляни у мене великі. Поїхати! Поїхати ген далеко, де нема таборів, ні приділів, ні реєстрацій; де людина почуватиме себе вільною . . .

— Ви індивідуалістка — каже ніби жартома, усміхаючись саркастично, Кордуля. — У наш такий неіндивідуалістичний час. Доба індивідуалізму закінчилась. Вже нема повозів, лише трамваї та поїзди; нема хуторів, лише великі мешкальні доми. Та ще більше: всюди табори, військові і цивільні. Кругом табори і табори — і це ознака нашого часу.

— Не всюди! Це лиш тут! Тут, де була війна, де в людей, доведених до найнижчої вбогости, переважили звірячі інстинкти. Боротьба за життя — боротьба за поживу. Але там краще, де людина живе своїм життям.

— Де ви думаєте: там?

— На Заході . . .

Кордуля усміхнувся непомітно, але не перечив. Старався не висказувати своїх власних думок.

Олена розговорилась і вела розмову сама:

— Я думаю виїхати до Англії. Ви розумієте, тут небезпечно. Ось одного дня договоряться і нас усіх, замкнених у таборах, видадуть большевикам. Дякую за це! Я волію переїхати на Захід. І єдина для цього можливість — це армія польського ґенерала Андерса. Тому я в таборі полька. Звідси часто віджджає авто з людьми до кордону, там їх перепачковують на італійську сторону, а звідтам уже дорога проста і безплатна.

— А звідтам можливостей репатріяції нема? — питався, протягаючи, Кордуля.

Олена застановилась, але раптом відказала:

— Тоді волію бути репатріянткою з Англії і їхати в Польщу, ніж звідси просто на смерть . . .

Дійшли до мосту, на якому скупчувався увесь рух містечка. Горіли яскраво ліхтарні. В близькому барі чути було удари по фортепіянових клявішах та веселі співи і сміх.

— А якби вам заручили, що нічого не буде, що житимете вільно, ви повернулися б?

— Вільно!? Ви сказали: вільно! Чи ж це можливе? Я добре знаю систему. Там навіть ті, кому доручено слідкувати за іншими не живуть вільно. Це держава, де один за одним слідкує і один одного підозріває . . .

Олена говорила схвильовано і за кожним новим словом її хвилювання підносилось. Вкінці вигукнула, ставши навпроти свого супутника:

— Ні, пане Кордуля, ніколи, доки . . . краще ось з того мосту та й у воду!

* * *

Людина часто нагадує нетлю, яка летить на світло, хоч там її смерть. Кордуля відчував, що це його знайомство з Галиною не по дорозі йому, але чимраз більше прагнув її товариства. Проводили разом вечори і багато розмовляли. Говорила радше Галина. У Кордулі не ставало відваги говорити; брехати не хотів цій дівчині, а сказати правду . . .

Чи можна йому сказати правду про себе?

Одного дня Гелена Новінська виїхала. Як це вже було звичаєм, дістала від польського червоного хреста військовий однострій ,посадили її на вантажне авто й відвезли в гори на кордон. Уночі перейшла пішки з провідником на італійську сторону, а там уже вигідно поїздом до штабу і вже з справжньою армією сіла на корабель, що транспортував вояків на англійські острови.

Писала до Кордулі з Англії і намовляла його приїхати. Це справа зовсім проста. Хай зголоситься до набірної комісії, яка приймає робітників до копалень та на сільські роботи, і його напевно приймуть. А роботи різної доволі, жити можна безпечно, ще й грошей трохи відложити.

І Кордуля завагався. Вперше в житті завагався. Все його життя — це була плавба з хвилею. Ніякої цілі й ніякого прямування до неї. А тепер він вперше застановився: а, може, розірвати з тим усім, втекти й почати життя в нових обставинах, наново?

І саме тоді, в час цієї нерішучости, з'явився Слатін.

Кордуля йшов площею Резиденції, тією історичною площею, що простягається вздовж північної стіни славної Зальцбурзької катедри, фронтон якої вибрав Райнгардт, як тло, для вистави містерії про смерть багатія Єдермана, — та й вслухався у мелодійний курант з вежі Ґльокеншпіль, коли нагло хтось заговорив до нього німецькою мовою:

— Ви пас Кордуля?

Не міг навіть подумати над відповіддю, лише коротко заявив:

— Я!

— Здраствуйте, Тимофей Митрофанович, — було наступне вже в рідній мові речення. — Мені саме вас і треба.

Так почався новий зв'язок. Слатін був офіційно членом совєтської місії, яка займала прекрасний дім у південній частині Зальцбурґу. Завданням цієї місії була перш за все репатріяція десятків тисяч колишніх совєтських громадян, які позаймали таборові бараки і жили мріями про інше життя. Зв'язок із Кордулею прийшов по пляну. В таборах щораз менше було охочих репатріюватись, і треба було повести аґітацію. Для цього і був там Кордуля.

Це завдання, одначе, видалось тепер Кордулі неймовірно важким. Він не відмовлявся і не заперечував, але з головою від дум, повернувся у барак. Кілька місяців перебування в таборі, безділля та й увага до ласкавої білявки змінили його.

Як же ж говорити цьому таборовому людові, який весь час живе надією на переселення за море, про поворот, коли й у серці самого Кордулі щемить недодумана дума про виїзд?

Так почав Кордуля подвійну гру. Слатіну говорив про свою діяльність „на рахунок пропаґанди репатріяції", а сам думав щораз рішучіше про еміґрацію. З кожним днем вгрузав щораз глибше у цю брехливу гру, бачив, як його дійсність розколюється на дві половини, і вкінці зрозумів, що зайшов на край.

В управі табору зголосився, як охочий еміґрувати, і його прізвище вписано на офіційну листу.

Вийшовши з канцелярії таборової управи, затягнувся глибоко цигарковим димом, ставив твердо свої кроки по землі і відчував, що вперше в житті зробив рішучу постанову.

Новий лист від Галини з Англії підбадьорив його ще більше.

— Чому ж не розірвати з тим усім? Чому ж не почати життя інакше, наново?

Та роки служби навчили його обережности. Він не смів бути щирим перед Слатіним. Він не міг зірвати з ним уже тут.

Д-р Ростислав Сочинський

СОН

Вже стародавні грецькі філософи задумувалися над проблемою сну і намагалися збагнути його таємницю. Модерна медицина також докладає зусиль у цьому напрямку, але, на жаль, крім кількох гіпотез, зібрала досі мало фактів. Для практичних цілей не має значення, що саме викликає сон: нервове виснаження, відплив крови з мозку чи ж діяння на певні нервові осередки молочної кислоти, яка нагромаджується в тілі внаслідок перевтоми. Найважливішим є те, що без сну наш організм неспроможний нормально виконувати своїх функцій. Сон потрібний, щоб позбавити нас втоми, яку створюють щоденні заняття; він відбудовує зужиту енергію.

Як довго треба спати?

Пересічна здорова людина проводить т р е т и н у свого життя в спанні. Без цього, здавалося б, змарнованого, часу ми не були б здібні працювати, ясно думати, нормально жити. Втрату сну на протязі одної чи двох ночей можна надолужити. Коли ж недосипляти с и с т ематично, можна перетворитися у сердитого малькотента, клубок розладнаних нервів, цілковиту фізичну й духову руїну.

Потреба сну в кожної людини дещо інша. Це залежить від віку, статі, здоров'я, вдачі, успосіблення. Ми чули про людей феноменально відпорних на брак сну. Історія твердить, що Наполеон спав всього лише 3—4 години на добу. Таке саме оповідають про Томаса Едісона. Та до цих „історичних" фактів треба ставитися з певною дозою недовір'я. Наполеона, наприклад, можна було бачити часто, як він куняв на коні під час походів, мабуть надолужуючи в такий спосіб свій короткий нічний спочинок. Ми й сьогодні зустрічаємо „феноменів", які хваляться, що можуть обходитися без нормального сну. Це — здебільшого особи з певними психічними в і д х и л еннями, які бажають звернути увагу на свою незвичайність і тим викликати подив чи співчуття.

Новонародженим немовлятам потрібно 18—20 годин сну на добу; дітям, які ростуть — 12—14 годин. Дорослим вистачає 7—9 годин, старшим же особам тільки 5—7 годі. Жінки, що мають вразливішу нервову систему, зокрема під час ваґітности, потребують більше сну, ніж чоловіки. З другого ж боку, вони краще переносять тимчасову втрату сну.

Якість сну.

Дуже важливою є не тільки довжина сну, але його якість. Тригодинний, спокійний, глибокий сон далеко корисніший, ніж 8-годинне дрімання, коли людина перевертається на ліжку з боку на бік. Поміркований рух на свіжому повітрі впливає додатньо на сон. Але дуже шкідливі під цим оглядом занадто форсовані незвичні фізичні вправи, тяжка фізична чи розумова праця в пізніх годинах абож багата, тяжко-стравна вечеря безпосередньо перед нічним спочинком. Світло, галас, невигідне ліжко, брак достатньої вентиляції можуть також попсувати сон.

І. Я. Камуляк

УПА В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

Ukrainian Insurgent Army in Fight for Freedom — так називається книжка, що незабаром має появитися на книгарських полицях. Це буде чергове англомовне видання про Україну, про її боротьбу за волю свою та інших поневолених російським імперіялізмом народів. Ідею видання цієї книжки, ініціятори поставили перед чвертьрічними зборами Об'єднаного Комітету Ню Йорку та Метрополії і збори майже одноголосно цю ідею одобрили. Головною ціллю цієї книжки є ознайомити англомовного читача з проблемою боротьби українського народу на українських землях під сучасну пору під проводом знаної вже цілому світові Української Повстанчої Армії. Минуть роки, десятки, може і століття, світові події можуть покотитися різними шляхами, але в історії свободолюбного світу залишиться нестертий ніякою ворожою силою образ героїчної української творчої людини, що в боротьбі за волю свого народу готова заплатити кожну ціну й принести кожну жертву.

Ми свідомі того, що ту правду хоче заховати перед світом Росія, якої б то не було барви, але ми свідомі й того, що якщо той факт доведемо до відома світу всіми можливими засобами, тоді і заслонювати його не буде легко.

Покищо книжка повинна звернути увагу англомовного читача на різнобічну творчість українського підпілля. Український вояк-підпільник носить зброю у формі кріса, ґранати, міномета, але він носить її теж у формі вміло зредаґованої летючки, ба що більше, — у формі виданої підпіллям брошури, новелі, вірша, у формі обдуманої й старанно опрацьованої книжки.

Стефан Хрін, один із командирів УПА, подає описи боїв з озброєними найновішою зброєю большевицькими польськими відділами, — описи, що може не належать до першоякісних літературних творів, проте яскраві, повні, щирі, а найважливіше — правдиві.

Український поет, письменник, в мистецькій формі зафіксовує конкретні факти героїчности української людини, що відреклася всього тутешнього, земного, щоб за життя піти в безсмертність.

Марта Гай, Буревій дають літературно - мистецькі образи повстанських „буднів". Український мистець, що ще недавно виставляв продукти своєї творчости в сальонах Варшави, Парижу, сьогодні різьбить скромні, але які ж вимовні, які насичені щирістю, безпосередністю і правдивістю образи ворожої дійсности та боротьби з нею. Ніл Хасевич, М. Черешньовський і десятки інших молодих мистців долота та пензля малюють чи різьблять в свій спосіб свою добу.

Працює український підпільник публіцист над проблемою переконування вільного світу про потребу для нього теж української незалежної держави на сході Европи. Не має він в своєму розпорядженні розкішних бібліотек Парижу, Вашинґтону, Лондону, але він має одне: інтелектуальну глибину та глибоку віру в слушність своєї справи.

„Концепція самостійної України" П. Полтави належить до одної з найкращих друкованих праць про воюючу Україну. „Лист до Голосу Америки" П. Полтави силою своєї арґументації ледве чи може когось не переконати.

Жорстоку й криваву боротьбу з московським наїзником на українські землі сьогодні, український повстанець хоче заступити добросусідськими відносинами двох вільних незалежних від нікого народів: українського та російського.

Український революціонер не бореться проти російського народу, він бореться проти російських імперіялістів, проти втручання Москви в українські справи. І це пише людина, що бачить українську дійсність, звірства російського окупанта власними очима.

Приємно теж відмітити, що визначні американські державні мужі не можуть не відчути респекту до українського борця за волю. Вони починають не лише вповні розуміти його, але, щонайважніше, домагаються активної піддержки для нього від свого народу. Можливо, що такі голоси ще нині не зовсім сміливі, не зовсім рішучі, але завтра вони можуть стати самозрозумілою істиною в розцінці кожного пересічного американ с ь к о г о громадянина.

Уривок з п'єси „Андерґранд" американця українського походження, що вже була виставлена на Флориді в театрі, свідчить про те, що американський поет може знайти для своїх творів героїв поміж українськими повстанцями.

Така була і є ціль Комітету, що ту книжку приготовив. Чи намічену ціль осягнено, про те скажуть критики.

Тепер пора для того, щоб допомогти тій книжці чимскоріше появитися і щоб українська правда далі йшла в світ.

Про совєтську каторгу на Уралі

Бельгійська газета „La Meuse" з 2 листопада б. р. вмістила звістку про поворот додому 12 бельгійських полонених, що, після 10-ти років перебування в німецькому та совєтському полоні, тільки тепер повернулись додому, репатрійовані большевицьким урядом. Один з них, фляманець, Йосип Ван де Меле подав кореспондентові газети такі відомості про совєтську каторгу на Уралі.

„Я й мої товариші були признані совєтським урядом за політичних злочинців протибольшевицького напряму і відповідно до цього трактовані. Всі ми в різні часи працювали в різних місцях Уралу, де, як нам оповідала сторожа, працює біля одного мільйону примусових робітників різних національностей. Під час суворих зим смертність в одному лише таборі, ч. 5, де жило кілька тисяч робітників, доходила до 200 людей за чверть року". Він працював, як столяр, між іншим виготовляв труни для померлих, тому добре знає кількість померлих. У всіх таборах їжа була недостатня, але поводження сторожі з робітниками не було жорстоке.

Цей фляманець все ж таки оповів про один випадок жорстокости, жертвою якого став робітник українець. „В день похорону Сталіна, оповів він, нас вивели на двір та поставили в лінію перед бараками, щоб слухати передачу по радіо похоронної церемонії на Червоній площі в Москві. Коли опівдні точно радіо подало, що труну Сталіна поставили рядом з труною Леніна, робітник українець, почувши це, усміхнувся і за це був на місці, де стояв, розстріляний сторожею".

Потім Ван де Меле оповів ще дещо, але коротко, бо поспішав до своєї родини, яку не бачив 10 років. Примірник часопису „La Meuse" маю і перешлю до архіву „Свободи".

Подав **А. Я.**

КНИЖКА ПРО ЛЬВІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Видавництво, що видає дуже гарний журнал-квартальник німецькою мовою „Ukraine — in Vergangenheit und Gegenwart" („Україна — в сучасному і минулому") рішило видати великий збірник про Львів німецькою мовою під назвою „Das Ukrainische Lemberg" — „Український Львів". До співвидання прилучилися майже всі українські політичні й громадські організації, існуючі в Німеччині. Це буде велика, багато ілюстрована книжка, в якій головно будуть підкреслені українські культурницькі надбання, що їх здобуто впродовж 700 літнього існування того славного західньо-українського міста. Ціна 8 нім. м. або $2, замовляти у Verlag Ukraine, Rumford Str. 19, Muenchen 5, Germany.

ДОПОМОГА ЗУАДК-ТУ УКРАЇНЦЯМ В ЮГОСЛАВІЇ

Віддавна надходили невтішні вістки про життя численних українців в Юґославії. ЗУАДК відкрив своє представництво у Трієсті і міг би краще допомагати нашим землякам в Юґославії, як би там існувало якесь зорганізоване їхнє представництво, але юґославська влада не дає дозволу на таку організацію. Проте ЗУАДК несе свою допомогу українцям на тому терені через американську допомогову організацію КАРЕ й вислав вже першу посилку пакетів КАРЕ коло 100 особам, здебільша нашим св'ященикам на терені Хорватії, бо цим дістеся там найгірше. Між обдарованими є також українські студенти, що вчаться у високих школах в Юґославії. Централя ЗУАДК дістає часто листи від юґославських українців з просьбою помогти їм і це вже мусить бути дуже велика скрута, коли вони зважуються писати про неї, не зважаючи на тамошній режим. Централя ЗУАДК має список українців в Юґославії з адресами: якщо хтось має там своїх кревних чи знайомих, може дізнатись про них через ЗУАДК. Звичайно, допомога нашим землякам в Юґославії залежить теж від загальногромадської жертвенности на цілі Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ

(Закінчення зі стор. 2)

вало десь в 1925 році. Молодший з братів Шевченків, Іван Прохорович, н а с т р о є н и й більш патріотично, фактично утримував як самий Український Дім ,так і гімназію, де вчилися його діти. В пізніших роках, хоч зруйнований матеріяльно, він все ж знаходив можливість підтримувати видавництва, зокрема „Манджурський Вістник". Восени 1945 р. з багатьма іншими він згинув від кулі чекістів.

Після окупації Харбіна большевиками, в серпні 1945 року будинок забрали під військову частину, а пізніше совєти використали його під російську школу.

В 1937-1939 рр. японська політика сильно змінилася. Японці з симпатією почали відноситися до московських фашистських організацій і йшли їм на руку в їх зазіханнях на Український Дім. Українцям доводилося не мало боротися, обстоюючи свою власність. В 1941 р. військова японська місія призначила на адміністратора дому інж. В. Кулябка-Корецького, був. міністра гетьманського уряду і активного співробітника в „Бюрі по делам російських емігрантів".

В 1943 р. українцям вдалося викинути його з українських організацій. За приватними відомостями, він працює тепер в совєтській адміністрації в Харбіні, хоч спочатку його арештували і, здається, навіть вивозили кудись на короткий час. Та хитрий малорос все вміє знайти собі приятелів.

Українська колонія в Харбіні знищена червоними. Залишилося там тільки трохи жінок, кілька дітей та старих людей.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Неточність інформації

У „Свободі" ч. 234 з дня 11 листопада 1953 поміщено інформацію п. н. „Проф. Добрянський та Ю. Старосольський спростовують неточності Американської преси", в якій допущено неточності а то й твердження, що зовсім незгідні з коментарем газети „Вашинґтон Повст" п. н. „Росіяни й українці", який то коментар в згаданій статті „Свободи" реферовано.

Думаю, що ми українці, які боремось за правдиву інформацію в американській пресі, повинні в першу чергу інформувати себе самих в українській пресі згідно з правдою.

У згаданій статті сказано, що „Вашинґтон Повст" в своїому коментарі „всеціло підтримує твердження проф. Добрянського... стверджуючи, що при мудрій політиці вільний світ міг би використати українські змагання як одну з найбільш реальних сил у боротьбі проти загрози комуно-російського імперіялізму".

Тимчасом фактичний стан такий:

В коментарі „В. П." сказано, що редакція „стоїть на становищі А м е р иканського Комітету Визволення від Большевизму" і не підпирає ніодної сторони в конфлікті — ні росіян (Керенського), ні не-росіян (Добрянського). Відносно „національної та історичної відрубности" українців від росіян, то коментар ще дуже далекий, від нашої рації, але ця справа вже принаймні дискутується і в цьому теж позитив. Тому теж не буду забирати Вам часу дискутуючи цю справу.

Безперечно позитивним явищем є, що столичні газети поміщують спростування, чи думки українців. Це вказує на актуальність проблеми, що ми їх заступаємо. Ці речі треба реєструвати на сторінках українських часописів, щоб тим стимулювати наш український загал до виступів в обробці американської публичної опінії. Але відомості про ці справи в українських газетах мусять бути точні. Треба вказувати на позитиви і неґативи, а не лише робити бомбастичні ствердження. Це має бути теж наука для читача, що йому, як українцеві робити.

Д-р Омелян Антонович,
703 So. Walter Reed Drive
Arlington, Va.

З наших буднів

„СВЯТО ІНДИКА"

В неділю під церквою, коли вже земляки наполітикувалися досхочу і розходилися додому, то ще казали собі на „ґуд-бай":

— То що? Будемо в четвер обходити св. Індика?

— Е, та ви маєте за що дякувати Америці, бо вже купили кару. А ми подякуємо на другий рік, коли купимо хату.

В розумінні земляків з-під церкви — тільки той має моральний обов'язок бути вдячний Америці, хто став уже посідачем „кари", хати, бизнесу, ресторану чи якоїсь іншої гуртівні мішаних товарів.

Нам, однак, здається, що цей гарний звичай повинен би прищепитися й поміж іншими категоріями громадянства.

Передусім, глибоко вдячні Провидінню (без лапок!) повинні бути всі українці Великого Ню Йорку за те, що, нарешті, вдалося нам придбати Народний Дім. Одночасно всі ми повинні просити ласки в Бога, щоб не покарав нас гріхом пихи й зарозумілости та не помішав нам розуму і язиків, як будівничим вавилонської вежі, щоб ми того, з таким трудом придбаного Дому, заскоро не завалили.

До особливої вдячности зобов'язані громадяни, які щасливо відбули в цьому році всі спільні й відокремлені академії, панахиди, віча, наради, паради та інші конвенції, вислухали сотки промов, доповідей і святочних рефератів, а проте Господь милував їх і врятував від нервової хвороби, чи ступневого паралічу. Хай же милує їх своєю ласкою і в наступному році!

Окрему подяку за своє існування повинні скласти ті наші партії та групи, що не мають навіть стільки членства, щоб склеїти ЦК з п'яти осіб, а проте відограють домінуючу ролю в нашому політичному житті, невтомно поборюючи своїх партійних противників, розуміється — на славу України.

Ясно, що немає норми без винятків. Існують такі категорії, які, можливо, і не мають, за що дякувати. До них, першою мірою, належать десятки мільйонів індиків, що йдуть щороку на заріз з нагоди Свята Подяки. Крім приємности опинитися в наших ненаситних шлунках, вони, властиво, не мають жадної іншої сатисфакції.

А будуть між нами такі патріоти, які, злопавши зі смаком чвертку згаданої домашньої птиці, сядуть писати до Европи листа — яка в Америці страшна депресія. Такий мрячний тон звільняє їх і від подяки і від невдячного обов'язку — встромити до листа доляра чи двох „укупі". До категорії „недякуючих" належатимуть також пп. кореспонденти тих еміґраційних газет, що малюють Америку, як країну рабства, визиску й чорної реакції.

..Може колись, як розвалиться Царство Сатани і наша Батьківщина стане вільна, тоді гарний звичай „Свята П о д я к и" прищепиться і на наших землях... Тоді, можливо, дорогі наші Браття в краю, святкуючи вперше цей празник, гаряче подякують Господеві за те, що деякі патріоти з еміґрації не вернулися додому.

Ікер.

УВАГА, ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.!
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.
—: влаштовує :—
ТРАДИЦІЙНЕ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 29-го ЛИСТОПАДА 1953 Р.
В ЗАЛІ НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ 214 FULTON ВУЛ.
Початок о год. 3-ій пополудні.

Участь в Академії беруть: проф. д-р М. Шлемкевич і Р. Слободян — промови; діти з української параф. школи та хор „Боян" під управою Р. Левицького.

В неділю по співаній Службі Божій о год. 11:30 буде відправлена ПАНАХИДА за поляглих за волю України в українській католицькій церкві св. Володимира в Елизабет. Просимо всі організації до участи в Богослуженнях, а опісля на концерті.
Комітет.

Увага! Вунсакет, Р. Ай., і околиця! Увага!
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ У ВУНСАКЕТ
— влаштовує —
ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
спільними силами обох українських парафій і товариств
в неділю, 29-го листопада 1953 р.,
в HARRIS HALL, при Main St., Woonsocket, R. I.
Початок: 3:00 попол. Вступ: добровільні датки.
Запрошує все дооколичне Громадянство
Комітет.

УВАГА! УВАГА!
ПРЕМ'ЄРА НОВОЇ МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ
з незабутніх днів таборового життя на еміґрації!
І. АЛЕКСЕВИЧ
ЗАГУБЛЕНИЙ СКАРБ
КОМЕДІЯ В 3-ох ДІЯХ
Музика: Лев Гуменний і Богдан Гірняк.
Участь беруть:
ЙОСИП ГІРНЯК,
М. Василик, М. Герус, А. Дерлиця, Я. Ілевич., В. Калин, З. Осінчук, М. Понеділок, А. Радванський, Л. Сай, М. Чолган.
Режисерія: Мирон Чолган Оформлення танків: Рома Прийма
Сценічне оформ. А. Липчук Оркес. Джазовий квартет „С-7"
Вистави відбудуться:
Джерзі Ситі — неділя, 29. листопада 1953, г. 7. веч. Український Народний Дім, 181 Фліт вул.
Филаделфія — неділя, 6. грудня 1953, год. 7 веч. Горож. Клюб, 847 Н. Френклин вул.
Нюарк — неділя, 13. грудня 1953, год. 7. веч. Українська Централя, 180 Вільям вул.
Ню Йорк — субота, 26. грудня 1953, год. 8. веч. Фешин Інститут, 225 Вест 24. вул.

Осередок Матірного Союзу Українок в Ню Йорку
дає
В НЕДІЛЮ, 29. ЛИСТОПАДА
ЖИВУ ГАЗЕТУ
на актуальні теми при участі Мілоси Рудницької, Олександри Животко, Ірини Шох,
на яку запрошує Українське Жіноцтво.
Початок о год. 3 пополудні.
при 320 East 14th Street
в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
11½ Вест 26 вул. Ню Йорк
В СУБОТУ, 28-го ЛИСТОПАДА 1953 року, о 7. год. веч
в приміщенні УВАН у США
відбудеться
Наукове Засідання Книгознавчої Секції УВАН у США
Доповідь Аркадій Трачук
„Преса в Райхскомісаріяті Україна".
Вхід вільний.
Керівництво Секції

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●
Увага! Тільки 50 примірників!
ВАРТІСТЬ $5.00 — ЗА $1.00
Комплети журналу „Укр. Родина", по 620 сторін у кожному: матеріяли з історії, повісті, оповідання, жарти, тощо. Випродується по 1 долярові, (На пересилку долучати 10¢).
Замовляти в:
ALEXANDER LUHOWY
c/o 10355 — 96th Street
Edmonton, Alta., Canada
Хто думає замовити, нехай поспішить бо журнал скоро буде бібліографічною рідкістю. Належітість чеками не буде прийнята.

УВАГА! Вийшла з друку нова книжка! УВАГА!
ПЕТРА КАРПЕНКА-КРИНИЦІ
„СОЛДАТИ МОГО ЛЕҐІОНУ"
Ціна з пересилкою 75 центів.
Замовлення слати на адресу:
Mrs. O. HORBAN, 5961 Seminole Street, Detroit 13, Mich.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

УВАГА! ЛІКАРІ
ЧЕРГОВІ СХОДИНИ
Українського Лікарського Т-ва в Америці
відділ Метрополії Ню Йорку
— відбудуться —
В СУБОТУ, 28-го ЛИСТОПАДА 1953 Р.,
о год. 8-ій вечора в приміщенні Літ. Мист. Клюбу
з доповіддю
Д-ра РОМАНА ОСІНЧУКА
на тему:
„ЗВАПНЕННЯ В СПІДШЛУНКОВІЙ ЗАЛОЗІ".
Управа Т-ва.

Увага! Рачестер, Н. Й., і околиця! Увага!
ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ
з рамені 20-го відділу ОДВУ в Рачестер, Н. Й.,
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 29-го ЛИСТОПАДА 1953 Р.,
о год. 3-ій пополудні, в залі
UKRAINIAN AMERICAN CLUB, 292 Hudson Avenue.
Доповідь: „Українська дійсність і позиції ОДВУ",
виголосить п. Я. ГАЙВАС.
Коли хочете довідатися про положення і вигляди української справи, про здобутки і недоліки, про те, що нам слід робити, — П Р И Х О Д Ь Т Е!
Управа 20-го відділу ОДВУ в Рачестер, Н. Й.

ТРЕТІЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД
ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ РЕПРЕСОВАНИХ УКРАЇНЦІВ У ЗДА
— відбудеться —
28. І 29. ЛИСТОПАДА 1953 Р.
в BEETHOVEN HALL,
210-214 East 5th Street, New York, N. Y.

З'їзд розпочнеться в СУБОТУ, 28. ЛИСТОПАДА в 11-ій годині ранку МОЛЕБНЕМ з участю Українського Єпископату.

В програмі З'їзду крім Відкриття, обрання Керівних Органів З'їзду та посвячення Пропам'ятної Таблиці в честь 7 мільйонів жертв голоду в Україні, організованого московськими комуністами в Україні 1932-33 рр. і привітань від Українських Установ і Організацій, є Доповіді Голови Вільної Міжнародної Федерації Політичних В'язнів д-ра Я. Профоуса; Голови СУЖЕРО Канади Семена Підгайного; та Голови Секції Політичних В'язнів і Каторжан Василя І. Гришка: „Сьогоднішні репресовані українці в СССР і вчорашні репресовані українці на еміґрації".

Від год. 8-ої вечора 28 ЛИСТОПАДА в тій же залі відбудеться присвячений Американсько-Українському ДНЕВІ ПОДЯКИ
БЕНКЕТ
з участю Українського Духовенства, визначних діячів Американського громадсько-політичного і культурного життя, представників поневолених комуністичною Москвою народів, репрезентантів українських громадсько-політичних і культурно-наукових установ і організацій, делеґатів і учасників З'їзду.
НА БЕНКЕТІ виступить відома камерна співачка
ГАННА ШЕРЕЙ
із своєю програмою українських пісень.
Вступ на БЕНКЕТ $3.50 від особи, $5.00 від подружжя.
(Просимо вчасно зарезервувати місця на Бенкет).

В НЕДІЛЮ, 29. ЛИСТОПАДА, від 11 год. ранку продовження стисло організаційної частини З'їзду з участю делеґатів і гостей.
Організаційна Комісія.

УВАГА МЕШКАНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! ВІЧЕ
у справі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в Ню Йорку, під який закуплено „Стайвезант Касіно" і для вислухання звідомлення та плянів найближчої діяльности Дирекції корпорації „Український Народний Дім в Ню Йорку" відбудеться у великій залі названого будинку при 140-142 — 2-га Евеню,
В НЕДІЛЮ, 29 ЛИСТОПАДА Ц. Р. В ГОДИНІ 2:30 ПОПОЛУДНІ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ, мистецькі всіх малярів, (з ковертами) висилаємо 12 штук за $1.00; 2 туз. за $2.00; 3 туз. за $2.50 — за попереднім надісланням грошей. **СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1954 рік** по 35¢ з коштом пересилки. Для склепів — знижка в ціні. Замовляти:
ARKA Co.
48 East 7th Street
New York 3, N. Y.
Phone: GRamercy 3-3550

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВСІМ! — СУРМА:
СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ
Різдвяні Картки (релігійного змісту) 25 за $1.00 або 100 за — $3.50
Різдвяні Картки (народні і релігійні, всіх малярів) 12 за $1.00 або 50 за — 3.50
Стінні Календарі з укр. календаріом, 4 за $1.00, 100 за — 20.00
Святочна Пачка (Мед 5ф. куття (описана) 2ф. 1ф. маку, крайові гриби 2 оз. Свічки 2, Стінний календар, все за — 5.00
Казки для Дітей (найбільший ілюстрований збірник Українських Народних Казок) 190 сторін друку, кольорова обкладинка — 2.00
В твердій оправі (спеціально для дарунку) — 3.00
НОТИ ДО ГРАННЯ НА ПІЯНО.
В. Барвінський: Наше Сонічко — нове видання — .40
М. Фоменко: Моя Радуга — нове видання — 1.00
НОТИ ДО ГРАННЯ І СПІВУ.
201 Українських Народних пісень — 2.50
Людкевич: Коляди на піяно і до співу — 1.00
Лисенко М.: Коза Дереза, дитяча оперетка — 1.50
Артимовський: Запорожець за Дунаєм, опера — 2.50
Ліра, збірник 364 пісень з нотами — 3.00
НАЙКРАЩІ ПЛАТІВКИ ДО ГРАМОФОНУ
Альбом, 10 різних платівок з колядами, хори — 10.00
Наталка Полтавка (на лонг плейн, з альбомом — 11.20
Наталка Полтавка, 17 платівок з альбомом на 78. переробленi в Америці — 12.00
Наталка Полтавка 17 12-цалевих пл. Оригінальних (не перероблених) — 17.00
14 Вибраних платівок, жіночі хори і найкращі пісні — 10.00
14 Вибраних платівок, мужескі хори при акомпаніяменті Бандуристів — 10.00
14 Вибраних платівок веселих зі співом і розмовами — 10.00
14 Вибраних платівок коломийкових, вони є тільки в Сурмі — 10.00
Всі замовлення разом з грішми або завдатком посилайте на адресу:
SURMA
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Help Wanted Male—Female
ФАХОВІ РОБІТНИКИ-ЦІ ДО ПРАЛЬНІ
Потрібні досвідчені робітниці до прання односторів сорочок і т. д. Добра платня, 40 год. тижнево, кошти транспорту від центрального пункту.
Director of Bldg Service
ROOSEVELT HOSPITAL
Metuchen, N. J.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female
ЖІНКИ ПРОДАВНИЦІ
проворні, досвідчені в продаванні італійського й американського печива.
PICCOLO PASTRY SHOP
56 Spring Street
New York City

ПОМІЧНИЦЯ КУХОВАРКИ
Потрібно дозрілої жінки, що має досвід в праці в установах. 5 днів в тижд. Власна кімната. Телефонувати: Mrs. Woods
IRvington 9-1514 or 9-3224

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male
СТОЛЯРІ
Дуже добра заплата. Праця через цілий рік, "Framing and sheating".
TERRACE FIRESIDE
YORK, PENNSYLVANIA
Зголошення до
MR. GARLAND
на місці.

МАШИНІСТИ
ДО ВСЬОГО.
Постійна праця.
Прошу голоситися до
Mr. Herbst
CONDENSER SERVICE & ENGR.
95 River Street
Hoboken, N. J.

Український Сальон КРАСИ
„Сюди наші клієнти скеровують своїх приятельок!"

Nita's Beauty Salon
720 GROVE STREET,
IRVINGTON, N. J.
ESsex 3-9860

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male
TURRET LATHE ОПЕРЕЙТОРИ які можуть наставляти токарню. Добра нагода до авансу, добра платня, платні ферії і свята.
SPECIALTY SPRAYING & MACHINE CO.
59 Cedar Swamp Road,
Glen Cove, L. I.

РОБІТНИКИ струментів і прес з першорядним досвідом у праці над малими струментами, додатками і новим влаштуванням. Тепер праця над важливою оборонною продукцією. Можливість надчисельних години, ліберальні винагороди.
ELECTRONICS MECHANICS, Inc.
101 Clifton Blvd. Clifton, N. J.

АВТОМОБІЛЬНІ механіки. Розподілля нових авт, продукти Крайслера. Потрібні два досвідчені механіки. Найкращі умовини праці. Модерна крамниця. Добра платня для кваліф. осіб. Зголошуватись особисто.
ПОТРІБНИЙ чоловік, що знає автові частини. Нагода для того, що працював як помічник менаджера від автомобіл. частин і хоче підвищення. Добрі умови праці і запл. Englewood Motors, 60 Rockwood Place, Englewood.

МЕХАНІК
від оливного огрівання і допоміжна служба — знаменита платня й умовини праці, потрібний досвід у фаховій праці
ORTALIS ENGINEERING CO.
Fanwood, N. J. FA.2-7707

СЛЮСАР—ПЛЯНОВИК САМОСТІЙНИЙ
для плоских і циліндричних робіт.
Платні надчисельні години.
J. W. RUNGE & CO.
432 Danforth Ave. Jersey City
DElaware 2-0104

ДОСВІДЧЕНІ
Машиністи і "Toolmakers" від 25 до 40 років до праці в Lebanon Valley, Pa., в розвиваючімся промисловім центрі. Стала праця, добра платня. Зголошуватись:
I. AUMAN MACHINE CO.
4th Avenue and Spring Street
Lebanon, Pa.

КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ
Про різного рода творчість Богдана Лепкого довідаєтесь в брошурі
ВОЛОДИМИРА БЕЗУШКА
БОГДАН ЛЕПКИЙ
Ціна 25¢
Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA"
81-83 Grand St., Jersey City 3, N.J.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
В. Череватюка і Сина
YARDLEY FURNITURE CORP.
Manufacturers of
Upholstered Furniture
730 EAST 149th STREET
BRONX 55, NEW YORK
Tel.: CYpress 2-9521

ВСЯЧИНА

БУВШИЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ГАРНЕР СВЯТКУВАВ 85-ТІ УРОДИНИ НА ПОЛЮВАННІ

Численні гості не могли відвідати бувшого віце-президента в день його 85-х уродин тому, що Джан Н. Гарнер був цілий день на полюванні на олені. Він залишив активну політику 1940 року, але про нього пам'ядають по цілій країні і надіслали йому багато подарунків, між іншим бушель яблук із стейту Конектикат. Бувший віце-президент полював і цього року разом із паном Россом Брумфілдом, з яким він полює вже 36 років. Сам Гарнер полює вже 72-ий рік, бо маючи тільки 13 років, вбив свого першого оленя. Ювілят заявив, що він хотів би жити 92 роки, і тоді міг би сказати, що половину свого життя прожив як приватна людина.

„ЧАРІВНІ ДІВЧАТА" УТРУДНЮЮТЬ ЖИТТЯ СВОЇМ ЧОЛОВІКАМ

Англійський списков д-р Джофрі Вер заявив, що ті всі дівчата й жінки, яких люди називають „чарівними", і які люблять, щоб їх часто фотографували в розкішних суконях, ніколи не причиняються до щастя своїх чоловіків. „Вони, казав списков, роблять життя молодим людям, та не тільки молодим, тяжкою річчю". Далі списков сказав, що він тішився б, якщо можна б було з людської мови взагалі викинути слово „чарівний".

АНГЛІЙСЬКИЙ ПОЕТ-ЛАВРЕАТ НАПИСАВ ВІРШ З ПРИВОДУ ПОДОРОЖІ КОРОЛЕВИ

Англійський поет-лавреат Джан Месфілд написав короткий вірш з приводу виїзду англійської королівської пари в подорож довкола світу. Вірш має 8 рядків, перші два рядки такі: „Любов — це не тягар, братерство не кайдани. Живий союз народів найбільш благословенний". Кінчається ця поезія таким реченням: „Боже, хорони її, і благослови, і припровадь її назад додому".

РИБИ ІДУТЬ НА ГАЧОК НЕ З ГОЛОДУ, ТІЛЬКИ ДЛЯ ЗМАГАННЯ І КОНКУРЕНЦІЇ

Професор Рутгерського університету д-р Джеймс Росс Вестман робив досліди з рибами і ствердив, що риби біглі на гачок, де була для них принада, не тому, що вони були голодні, тільки тому, що хотіли змагатися з іншими рибами та перемогти в конкуренції. Він робив досвід з рибами в великому басейні, коли їх там було зовсім мало, а пізніше, коли їх було багато. Досвіди відбувалися, коли риби були голодні, і пізніше, коли були ситі.

ЯКОГО ЦЕ ДОРОГО КОШТУВАЛО — СЛУЖИТИ СВОЇЙ КРАЇНІ І ВДАВАТИ КОМУНІСТА

Вільям Г. Тіто, впродовж 12 років удавав, що він дійсний член комуністичної партії і одночасно був на службі ФБІ, якому доносив про всі комуністичні кроки. Його рідний брат довгі роки не промовив до нього ні слова, його мати вмерла з думкою, що її син дійсний комуніст. Батько весь час дивився на нього кривим оком, а жінка малощо не покинула його, аж п'ять років тому він мусів їй відкрити таємницю, чому належить до комуністів. Коли жінка довідалася, що її чоловік вже не мусить бути комуністом, то зараз побігла до школи, щоб повідомити свого старшого сина, що його батько не був справжнім комуністом, тільки служив у ФБІ, коли грав ролю члена комуністичної партії.

НЕЧИСТЕ ПОВІТРЯ — ПРИЧИНОЮ ПІСТРЯКА

Лондонські лікарі заявляють з приводу кількаденної мряки, що панувала над Лондоном і затримувала над землею дим, — що заничищене димом повітря — це одна із причин поширювання недуги пістряка. Стверджено, що в околицях, де мало сонячних днів, збільшене число занедужань на пістряка. Заничищене повітря спричиняє не тільки недуги людей, але воно зле діє навіть на розвиток дерев та рослин.

ПРАЦЯ
ПОШУКУЮ ЖІНКИ
до домашньої праці. Мусить любити діти. Спання на місці, або ні. Близько автобусів в Maplewood, N. J.
Телефонувати:
South Orange 2-4332

БУДІВНИЧІ
УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ
Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас. Школи, Церкви, Нар. Доми та інші проекти. Головний Інж. В. Сміянець. Просимо нам писати:
UKRAINIAN CONSTUCTION CO.
99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

Посмертні Згадки

АНАСТАЗІЯ КИКШ з дому Темнюк, членкиня 401 відд. УНС в Сайксвіл, Па., померла по тяжкій хворобі 12. листопада 1953 р., проживши 62 роки. Покійна походила зі села Сосків, пов. Підгайці. Похорон відбувся 15. листопада на греко-католицькім цвинтарі в Сайксвіл, Па. — В. Й. П.!
М. Люлька, секр.

АНДРІЙ АНТОНІВ, довголітній член Т-ва ім. І. Франка відд. 306 УНСоюзу, помер 11. листопада 1953 р., в 62 році життя. Покійний походив зі села Стричанці, пов. Бережани, Західна Україна. Полишив в смутку маму, Дружину Марію, 3 синів і дочку. Похорон відбувся 14. листопада з похоронного заведення на цвинтар в Лінден, Н. Дж., при участи Родини, Знайомих і Членів Відділу. — В. Й. П.!
Уряд Відд.

ПЕТРО ПРОКІПІВ, член Укр. Зап. Т-ва „Дністер", відділ 361 УНСоюзу в Ню Йорку, помер 13. листопада 1953 р. Покійний родився 1886 р., в селі Городи, пов. Вібрка, Західна Україна. Був організатором і предсідником відділу 143 УНС, який опісля злучився з відділом 361. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Марту, синів Івана, Едварда, Михайла і Григорія і вісім внуків. Покійний жив в Оквдей стейт Конектикат. Похорон відбувся 16. листопада 1953 р. — В. Й. П.!
Уряд Т-ва.

НЕ БУДЬТЕ ХУДОРЛЯВІ! ПЛЯН ЯК ЗИСКАТИ НА ВАЗІ В КІЛЬКОХ ТИЖНЯХ

Хотіли б ви прикрасити свою худу й тонку фігуру привабливими фунтами мускулів? Коли ви, подібно як тисячі інших, не маєте потрібної ваги з приводу браку апетиту або з дієтичних привичок, то ваша мрія зможе здійснитися в кількох тижнях.

Чудодійна нова RED VITAMIN B 12, яку тепер можна набути разом із B1, B2 FOLIC ACID—та з 7 іншими вітамінами і мінералами, — збуджує ваш апетит та доповняє вашу дієту. Ви можете почати відразу цей спосіб, щоб теж підвищити вашу вагу, а він здивує вас. Звертайтеся за TYNOL FORMULA, який містить усі вище згадані вітаміни в одній таблетці, яку легко проковтнути. Зажиовайте одну таблетку після кожної їжі, а вона має надзвичайні кальорії. Збільшуйте кальорії, зажиоваючи таблетки щодня протягом одного місяця.

Люди з нормальним здоров'ям, згідно з цим пляном, швидко прибувають на вазі. І ви будете здивовані, коли побачите, як ваша фігура виповнюється, коли фунти прибувають. Найкраще, як ви замовите собі TYNOL FORMULA поштою, висилаючи ці вирізки до TYNOL Co., DEPT. 56, — BOX 321, — CROTON on HUDSON, N. Y., з гарантією, що вам звернеться гроші, коли ви не будете вдоволені.

Не висилайте грошей, тільки заплатіть поштареві $3.75 і поштову оплату C.O.D, коли дістанете пакунок. Випробовуйте цей плян протягом одного місяця, і коли не будете вдоволені з прибуття ваги, зверніть порожній збаночок TYNOL-ю з домаганням звороту грошей.

Name ....
Address ....

АРТРЕТИЗМ
Хворі на ревматизм
НАЙДУТЬ НОВУ ПОЛЕКШУ В БОЛЯХ

Заживаючі радість — Прикраси поспішно надходять. Жертви обезвладнюючого артретизму, ревматизму й невротичних болів можуть потішитися новою надією за оголошенням про драматичний успіх нової формули, яка сполучує 4 ліки в одній таблетці, яка дає полекшу в гнітучих болях в суглобах і мускулах. Згідно з повідомленнями ця сполука діє внутрішньо для облегчення артретичних і ревматичних страждань, невротичних болів у плечах, руках, раменах, ногах і в хребті. Одначе для безпечного її зажиовання, за побрано рецепта. Зі свідомою радістю в їхніх очах, жінки й чоловіки, що довгий час терпіли муки й відчували жах перед артретичними й ревматичними болями в напухлих суглобах і мускулах, тепер говорять про благовну полекшу після їх зажиовання.

За спеціальним порозумінням, читачі цієї газети можуть дістати цю медицину по зниженій ціні. Просто вишліть оцю новинку до SUMLAR Co., Dept. 933, 2700 Church Ave., Brooklyn, 26, N. Y., а дістанете дві 3-доларові пачки тільки за $5, тобто за знижкою $1 по правильній ціні. Заплатіть просто поштареві при доручені. Продається за гарантією звороту грошей.

Ім'я ....
Адреса ....
Місцевість .... Стейт ....

Business Opportunity
BOWLING ALLEYS & TAVERN S. I. — з 8-кімнатним мешканням домом з площею, що надається на будову газоліної стації. Рухлива дільниця Staten Island. Голоситься Gi. 7-9036 N-16 — A — Rm. 830, 11 West 42nd St., New York City.

PATERSON, N. J.
ТАВЕРНА, тижн. прихід $2,000 Ціна $20,000.
РЕСТОРАН і ТАВЕРНА, тижн. прихід $1,200. Ціна $9,000.
ТАВЕРНА й АПАРТ. будинок, тижнев. прихід таверни $1,000. Рент з апарт. і крамниць $500 місячно. Загальна ціна $35,000. Маємо на продаж багато різного рода бизнесів.
WILLIAM T. MASSAKER
281 Union Ave., Paterson, N. J.
Mulberry 4-1317.
Отворено до 8. веч. в нед. 1-5.

Підприємство Постачання для авт і направа роверів, положене в найкращій частині повіту Nassau, L. I.. Власник змушений продати з причини виїзду за нижчу ціну того, що є на складі. Для оглядин і інформацій телеф. або пишіть P. J. Martin, HOllis 5-7417. Box N 23 Rm. 830, 11 W. 42nd St., New York City.

REAL ESTATE
HUNTERDON COUNTY — при стейтовій дорозі: 82 акри, курячa фарма на 4,000 дробу, 8-кімнатне приміщення, гараж на 3 авта, стодола і бічні будинки, 4,000 стіп площа, вироблений, 3,100 курей; $45,000 після умови.
JOHN R. POTTS, Realtor
Route 22. North Branch.
R. D. 3, Somerville, N. J.
SOmerville 8-2551 & Flemington 760

GENTELMANS FARM ESTATE
Wall Kill — New York
462 акри, дуже модерний 11-кімнатний будинок, 3-лазнички, дім з каміння і дерева, велика модерна стодола з 6-кімнатним мешканням, сіло, 3-автовий гараж, повне фермерське влаштування, подостатком води, електрика знаменита дорога, прибатне озеро, податок $680, ціна $90,000 за все.
Wm. BODINE & CO.
Exclusive Agent
200 W. 72 St., New York City 23
TR. 4-6890

ДОБРА НАГОДА — ФАРМА
Продуктивна молочна фарма, 135 акрів, на повному ходу. Стайня на 30 корів, пшикліри, молочарня, склад машин, 8 кімнатний дім, усе в доброму стані. Має нову верчену кериницю і зовсім модерну водну систему. Ціна включно з 18 кіньми, 12 зерновими молочарними машинами $13,650.
MANG & BOWNE AGENCY, Inc.
44 Main St., Sidney, N. Y.
Tel.:2561

140 АКРІВ, 16-кімнатний дім, електрика, вода, 8 злучених стодол. 1½ милі від села. $5,950.
ALETHEA KELLEY
313 Washington Ave., Albany, N.Y.
Tel.: Albany 62-4427

FARMS FOR SALE
МОЛОЧНА ФАРМА, 40x110, І-хати крізь стодолу, 50 корів, 10 кімнатний дім, верчена кериниця, склад машин, 2 трактори, повні машинової виряд і всі знаряддя, при шутрованій дорозі. Ціна $36,000, власник Walter Gebhardt, D. R. 5, Ft. Plain, N. Y.

Елизабет, Ню Джерзі

ПОДЯКА

Дня 2-го листопада 1953 р., упокоївся в Бозі мій Муж
АНДРІЙ ПОЛЯНСЬКИЙ,
довголітній член Товариства Січ, відділ 3 У. Н. Союзу, та Братства св. І. Хрестителя, відд. 196 УРСоюзу. Похорон відбувся 5. листопада з церкви св. Володимира. В похороні взяли участь багато людей, Членів згаданих Братств і Приятелів, яких Покійний мав багато. Були також Знайомі з далеких місцевостей, як з Авбурн, Н. Й., Ром, Н. Й., й інш. Отсею дорогою хочу зложити щиру подяку нашим місцевим священикам, о. Паска, який відвідував Покійного в шпиталі, й о. Мохнацькому, за відправи парастасу в погребовім заведенні, і Службу Божу. Подяка п. Леницькому, дириґентові хору. Дякую похоронному заведенні М. Литвин за миле уладження похорону. Щира подяка всім, які взяли участь в похороні та дали свої автомобілі, зокрема дякую тим, які несли Тіло Покійного. Подяка всім, що зложили вінці на могилу Покійного, і щирим Приятелям і Сусідам, що замовили Служби Божі за упокій душі Покійного. Нехай Господь їм винагородить за їх пам'ять.
Горем прибита
Дружина **АГАФІЯ С. ПОЛЯНСЬКА.**

РОЗШУКИ
Вуйка, проф. **ВОЛОДИМИРА ЧУДИНІВА** та приятельку з Ванкену **НІНУ НІЖИНСЬКУ** пошукує
Н. ЛИТВИНЕЦЬ
1424 — 19 Ave. N. W.
Calgary, Alta., Canada.

ЮВІЛЕР
Марія **КОПЕЦЬ**, дочка Дмитра Лісовського, розшукує з Польщі своїх братів: **Петра та Михайла ЛІСОВСЬКИХ** з Остинова (польськи Осцядова) пов. Лісько, Устрики. Вістку про себе або хто знав би таких громадян прошу подати на адресу:
H. SHURBA
1822 N. Franklin St. Phila 22, Pa.

ВАКАЦІЇ
Miami, Florida
Маємо кімнати до винайму. Місячно або тижнево.
Пишіть або їдьте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th Terrace, Miami 32, Florida. — Phone 82-2692.

Український ЮВЕЛІР
має на продаж всякого рода годинники, як мужеські так і жіночі. Можна дістати різнородні перстені, заручинові з брилянтами, шлюбні обручки. Столове срібло, а також Тризуб в дуже гарному виконанні для мужчин і жінок. 10 процент знижки на всі товари, хто купить тепер. Українці, памятаймо, що тільки свій до свого! Голоситись на адресу:
JOHN SARCHYNSKY
2928 Poplar St., Phila. 30, Pa.
Tel.: ST. 2-7602

МАШИНКИ
Перероблені до **ПИСАННЯ**

англійські, нові $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Офісові приряди. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про ерґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипльом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. **КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ.** Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. FUCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близь. 10th St.
NEW YORK CITY

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

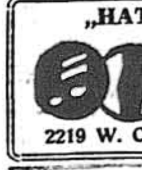
ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по ціні так низькій $150

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА! Підготовляється до друку! НОВИНА ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМАТОР
під назвою GUIDE TO UKRAINIANS IN THE U.S.A.
Видавництво звертається з проханням до всіх заінтересованих (професіоналістів, науковців, артистів, мистців, бизнесменів, українських Установ та Організацій), щоби в справі інформації писали на нижче подану адресу, якщо бажають умістити відомості про їх установу чи особу до 15 грудня 1953.
CARPATHIAN STAR PUBLISHING CO.
P. O. Box 1169 Church St. Sta., New York 7, N. Y.

ВЖЕ ОТРИМАНО ЗНОВУ КІЛЬКА ОЧІКУВАНИХ МОДЕЛІВ РАДІОАПАРАТУ
європейської продукції найпопулярнішої фірми наймогутніших апаратів на короткі хвилі
SABA
Ми маємо також вже радіоапарати марки SABA на короткі хвилі FM AM разом з **АВТОМАТИЧНИМ ГРАМОФОНОМ.**
Надійшли також радіоапарати TELEFUNKEN.
Маємо також в продажу машинки до писання німецької марки OLYMPIA.
Зацікавлених прохаємо негайно порозумітися на адресу:
Universal Watch Jewelry & Radio Co.
Властитель — Н. Ю. ПІКЕНС
201 EAST 14th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
GRamercy 3-2420

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА" ЦІЛА ОПЕРА,

європейське видання 33 RPM. (5) платівок $11.20 в гарнім європейськім альбомі з фотознимками артистів 78 RPM (17) платівок $15.00. Ограничений запас. Замовляйте:
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue Chicago 22, Ill., U.S.A.

HANUSEY MUSIC CO.
244 W. Girard Avenue, Philadelphia 23, Pa.
Великий вибір українських платівок.
ВСІ РОДИ УКРАЇНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ КАРТОК
Найкращі патефони — найліпших марок.
Відчинено денно 9:30-9 вечора. В неділі до 2 попол.

У ВСІХ СПРАВАХ ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО ЗВІСНОГО НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА
KOWBASNIUK AGENCY
277 EAST 10th STREET, NEW YORK 9, N. Y.
(Біля Avenue A) Tel.: ALgonquin 4-8779
ШИФКАРТИ продаємо на всі кораблі.
ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній пошті.
АФІДЕВІТИ, прохання та інші потрібні документи на спроваджування рідних і знайомих до Америки.
ОБЕЗПЕЧЕННЯ (асекурація) — від огню, нещасливих випадків, недуги. Забезпечуємо життя, меблі, вікна автомобілі, футра, біжутерію та інше.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
РЕКАО (пересилка пакунків за границю).
Віра Ковбаснюк Шумейко — Антін Шумейко.
Відкрито щоденно: від 10:00 рано до 7:00 веч.
В суботи: від 10:00 рано до 1:00 по пол.

ДО УКРАЇНЦІВ СТАРОЇ І НОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ!

Одинокий представник найкращих швайцарських годинників „ОМЕГА" в самому серці української громади на північ від Чікаго найновіший модель „ОМЕГА АВТОМАТІК" годинник, що самий накручується.
Ціна від $71.50 і вище.
Великий вибір гарних 14-каратових виробів з золота і срібла на дарунки з різних нагод. Ми тішимося вже 39 років великою українською клієнтелею не лише в Шікаго, але й висилаємо по всій Америці на С. О. D. замовлення. Гарантуємо і звертаємо гроші, якщо нема 100% задоволення. Догідні сплати без відсотків. Говоримо по-українськи! Приходьте, телефонуйте, замовляйте поштою:
M. J. HARRIS JEWELER,
1949 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.
Tel. Seleey 3-5753

„НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР"
ДРУГЕ ВИДАННЯ
поправлене та написане — "up to date" — чистою українською мовою — описуючи всякі недуги в XX. відділах — вже друкується. Треба нам лише 1000 передплатників, щоби оплатити решту коштів видання. Отже шукаємо 1000 культурних людей. Хто пришле $5.00 — то не лише вишлемо йому прегарну та наукову книжку, але помістимо його ім'я на важній сторінці цеї книжки, як члена з 1000 культурних людей.
ХТО З ВАС БУДЕ ПЕРШИЙ?
Пишіть на адресу:
Dr. A. T. KIBZEY,
4651 BRADEN AVENUE, DETROIT 10, MICH.